

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

РЕЛІГІЙНА КОМУНІКАЦІЯ

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента
підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня

Луцьк
2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «Релігійна комунікація» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня. 29 серпня 2023 року

Розробник:

Рожило Марія Андріївна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

доц. Кошелюк О. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

[Рожило Марія Андріївна](#): кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій; тел.: 0506747841; Rozylo.Mariya@vnu.edu.ua

Дні занять (розклад за посиланням): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента «Релігійна комунікація» складено з орієнтиром на можливість вільного проектування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Освітній компонент «Релігійна комунікація» займає важливе місце в системі підготовки магістра журналістики, адже спрямований на вивчення місця, ролі, функціональних характеристик, основних тенденцій релігійної комунікації в системі журналістики.

Курс може зацікавити істориків, філологів, психологів, здобувачів інших освітніх програм, оскільки освітній компонент дає широке уявлення про взаємодію, взаємовпливи, рівні форми комунікації релігії, медіа та суспільства.

2. Пререквізити / Постреквізити

Особливих вимог до здобувачів другого (магістерського) рівня до початку вивчення вибіркового освітнього компонента немає.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента є глибоке усвідомлене розуміння закономірностей, специфічних особливостей та методики аналізу релігійного масмедійного контенту та методології створення такого контенту для конфесійних та світських ЗМІ.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є здобуття системних знань про релігійну журналістику; опрацювання наявної літератури з наукової періодизації історії релігійної журналістики; вивчення та нагромадження нових матеріалів і джерел щодо діяльності релігійних редакційно-видавничих осередків та окремих персоналій (журналістів, які спеціалізуються на висвітленні релігійної проблематики); систематизація та типологізація релігійної тематики та проблематики в медіа України; з'ясування місця та ролі релігії й

церкви в медійній картині світу; дослідження конфесійних ЗМІ в системі загальнонаціональних засобів масової інформації; моніторинг дотримання релігійними журналістами професійних стандартів тощо.

4. Результати навчання

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і вирішувати складні проблеми у галузі журналістики і соціальних комунікацій, проводити дослідження та запроваджувати інновації у невизначених умовах і вимогах у сфері медіа, володіти інформаційно-комунікаційними технологіями для здійснення практичної професійної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу проблем і ситуацій, до пошуку, збирання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення, знаходити переконливі аргументи для партнерів і колег у їх правильності, бути критичним і самокритичним.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп, виявляти ініціативу та підприємливість, вміння співпрацювати у колективі для вирішення колективних завдань і мотивувати людей для досягнення спільних цілей.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, спілкуватися з колегами, аналізувати отримані результати.

СК05. Здатність оперативно збирати інформацію, використовуючи різноманітні комунікативні навички, відокремлювати факти від коментарів, перевіряти інформацію, дотримуватись професійних стандартів і журналістської етики, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, вміло й професійно поєднувати різні форми передачі контенту з використанням сучасних інформаційних технологій.

Програмні результати навчання:

ПР01. Працювати як універсальний журналіст, створювати контент різних жанрів для різних видів медіа та різних сфер соціальних комунікацій, приймати ефективні рішення з проблем журналістики в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

ПР05. Розробляти план та шляхи вирішення виявленої суспільної проблеми, застосовуючи сучасні методи збирання, обробки, інтерпретації та поширення інформації, генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології для створення медіапродуктів.

ПР06. Вміти оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати, аналізувати та робити висновки про результативність (соціальний вплив) створеного медіапродукту чи вирішеної комунікативної ситуації.

ПР08. Показувати проблемні питання у діяльності сучасних медіа організацій та аргументовано висвітлювати шляхи їх вирішення, використовувати передові знання і методики дослідження діяльності і створення нових медіаінституцій.

ПР09. Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу, вміти розробляти та здійснювати управління медіапроектами, що потребують певних стратегічних підходів та навичок soft skills.

ПР15. Здійснювати комунікацію з колегами, планувати та виконувати самостійну і командну роботу.

ПР16. Вміти організувати роботу редакції різних видів медіа або структурного відділу, що відповідає за інформаційно-комунікаційну діяльність.

ПР17. Дотримуватися принципів і правил медіабезпеки, журналістської етики та професійних стандартів, використовувати їх у професійній діяльності.

Soft skills:

- розвиток емоційного інтелекту;
- вміння працювати в команді;
- лідерство;
- вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін;
- здатність керувати своїм часом, розуміння важливості дедлайнів та ін.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Релігійні медіа в історичному контексті						
Тема 1. Журналістика і Церква (релігія): взаємозв'язки та взаємовпливи	8	2		6		5
Тема 2. Термінологічний апарат релігійної комунікації	10	2		6	2	5
Тема 3. Релігійна преса України кінця XIX – початку XX ст.	10		2	8		5
Тема 4. Релігійні часописи Волині кінця 20-30-х рр. XX ст.	10		2	8		5
Тема 5. Релігійна комунікація періоду незалежності України	10		2	8		5
Тема 6. Релігійна проблематика у «світських» медіа	12		2	8	2	5
Разом за модулем 1	60	4	8	44	4	30
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації релігійної комунікації						
Тема 7. Форми подачі релігійного контенту в періодичних виданнях України	8	2		6		5
Тема 8. Релігійна проблематика в аудіовізуальних ЗМІ	8	2		6		5
Тема 9. Релігійна комунікація в Інтернет-просторі	10		2	8		5
Тема 10. Тематика, проблематика, аудиторія релігійних медіа	12		2	8	2	5
Тема 11. Професійні стандарти журналіста під час висвітлення релігійної тематики в ЗМІ	10	2		8		5
Тема 12. Вплив диджиталізації на тренди релігійної комунікації. Релігійний контент у соцмережах. Сучасні медіаінструменти релігійної комунікації	12		2	8	2	5
Разом за модулем 2	68	6	6	44	4	30
ІНДЗ						40
Усього годин / балів	120	10	14	88	8	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає більш детальне опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання завдань практичного спрямування, опрацювання додаткової літератури, розв'язування задач, кейсів, перегляд рекомендованих фото-, підготовку проекту тощо. Зміст та обсяг самостійної роботи подано в таблиці.

Ефективність і результативність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, зокрема під час тематичного опитування, тестування, бесід, дискусій, обговорення проблемних завдань, презентації творчих завдань, мініпроектів, тренінгової роботи тощо, та фіксує в загальній оцінці за тему.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Окресліть форми, формати та платформи взаємозв'язків та взаємовпливів медіа, релігії, суспільства	6
2	Семантика та порівняння термінів релігійна журналістика, церковна журналістика, конфесійна журналістика, духовна журналістика: з'ясуйте визначення термінів	6
3	Релігійна преса України кінця XIX – початку XX ст.: укладіть хронологічний показник найвагоміших джерел	8
4	Релігійні часописи Волині кінця 20-30-х рр. XX ст.: визначте проблематику	8
5	Релігійна комунікація періоду незалежності України: основні акценти, типові зміни	8
6	Проаналізуйте ступінь висвітлення релігійної проблематики у «світських» масмедіа.	8
7	Визначте новітні форми подачі релігійного контенту в періодичних виданнях України. Виокреміть сучасні медіаінструменти релігійної комунікації	6
8	Релігійна проблематика в аудіовізуальних ЗМІ: визначте специфіку	6
9	Релігійна комунікація в Інтернет-просторі: сформулюйте типові особливості	8
10	Окресліть тематику та проблематику релігійного медіаресурсу (на вибір)	8
11	Проаналізуйте потенційну аудиторію релігійного медіаресурсу (на вибір)	8
12	Підберіть приклади дотримання/недотримання професійних стандартів журналіста під час висвітлення релігійної тематики в ЗМІ	8
	Разом	88

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання має за мету поглиблення та вдосконалення здобутих компетентностей із вибіркового освітнього компонента. Воно передбачає обов'язкову презентацію результатів на підсумковому занятті.

Здобувач освіти повинен підготувати детальний аналіз релігійного медіаресурсу (формат, типологія, зміст, аудиторія, форми впливу на потенційного споживача, комунікаційні канали, технології тощо) та презентацію до нього (на вибір здобувача, з урахуванням актуальності інформації). Зосереджуємо увагу також на вмінні працювати з базами даних, пошуковими системами, систематизовувати інформацію та презентувати її відповідно до завдань освітнього компонента.

Максимальна кількість балів за індивідуальне науково-дослідне завдання – 40, з яких 20 балів здобувач отримує за власне аналіз медіаресурсу і 20 балів – за презентацію до нього.

Основні критерії оцінювання: обґрунтування вибору об'єкта аналізу, матеріалів (опублікованих текстів, фото, аудіо, відео тощо), платформи оприлюднення інформації; чинник актуальності і новизни теми; ефективність вступу; логічність; аргументація основних положень; наочність; дотримання приписів академічної доброчесності; техніка і культура мовлення; оригінальність, вміння працювати автономно тощо.

IV. Політика оцінювання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з вибіркового освітнього компонента, становить 100 балів.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання.

Відповідно до пунктів 3.2 та 3.3 [«Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#) з освітнього компонента можливе зарахування окремих тем, модулів, індивідуального науково-дослідного завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи, так само індивідуальне завдання; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання, які здобувач освіти складає з порушенням дедлайнів, викладач перевіряє, але не оцінює (тобто здобути бали за такі роботи не вдасться). Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з вибіркового освітнього компонента є залік.

Відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#) та [«Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) оцінювання знань здобувачів освіти здійснюємо під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів (детальніше див. таблицю вище). Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації.

Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Порядок проведення заліку з вибіркового освітнього компонента такий: усна відповідь здобувача освіти на 4 питання (перелік питань див. нижче – кожне питання оцінюємо в діапазоні від 0 до 25 балів).

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Окресліть форми, формати та платформи взаємозв'язків та взаємовпливів медіа, релігії, суспільства.
2. Семантика та порівняння термінів релігійна журналістика, церковна журналістика, конфесійна журналістика, духовна журналістика: з'ясуйте визначення термінів.
3. Релігійна преса України кінця XIX – початку XX ст.: укладіть хронологічний покажчик найвагоміших джерел.
4. Релігійні часописи Волині кінця 20-30-х рр. XX ст.: визначте проблематику.
5. Релігійна комунікація періоду незалежності України: основні акценти, типові зміни.
6. Проаналізуйте ступінь висвітлення релігійної проблематики у «світських» масмедіа.
7. Визначте новітні форми подачі релігійного контенту в періодичних виданнях України.
8. Релігійна проблематика в аудіовізуальних ЗМІ: визначте специфіку.
9. Релігійна комунікація в Інтернет-просторі: сформулюйте типові особливості.
10. Окресліть тематику та проблематику релігійного медіаресурсу (на вибір).
11. Проаналізуйте потенційну аудиторію релігійного медіаресурсу (на вибір).
12. Підберіть приклади дотримання/недотримання професійних стандартів журналіста під час висвітлення релігійної тематики в ЗМІ.
13. Наведіть приклади використання сучасних медіаінструментів релігійної комунікації.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (потрібне перескладання)

Здійснюючи поточний контроль, послуговуємося такими нормами оцінювання:

5 балів – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно та творчо вирішувати поставлені завдання; вільно та доцільно послуговуватися спеціальною термінологією; доречно ілюструвати відповідь прикладами, залучаючи відомості із самостійно опрацьованої літератури; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно та ретельно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Водночас можливі 1–2 дрібні неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані не менш як на 90%.

4 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми; доцільно використовувати спеціальну термінологію; доречно ілюструвати відповідь прикладами; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Однак можливі 2–3 неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані на 75–89%.

3 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; правильно розкривати основний зміст матеріалу за умови виконання завдання; правильно використовувати термінологію; виконує роботи без суттєвих помилок; вміє зібрати матеріал, скласти план, побудувати текст будь-якого виду; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. У відповідях можливі 3–4 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст. Завдання виконані на 67–74 %.

2 бали – здобувач освіти отримує, якщо зміст викладає частково, не завжди послідовно; одержані теоретичні знання невміло застосовує практично; відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками; відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена; у змісті роботи трапляються помилки; завдання виконані на 60–66 %.

1 бал – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє підготовленість тільки з окремих завдань теми; відповідь не вирізняється змістовністю та логікою викладу; завдання виконані на менше ніж 59 %.

VII. Рекомендована література

1. Бойко А. А. Релігія в мас-медіа України. Київ : 2009. 158 с. **(основна)**
2. Бойко А. А. Релігійна журналістика : підручник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. 307 с. **(основна)**
3. Бойко А. А. Релігія в мас-медіа України: тексти лекцій. Київ, 2009. 156 с. **(основна)**
4. Козирицька С. А. Мережеві християнські видання українського медіапростору: монографія. Запоріжжя : Просвіта, 2017. 192 с. **(основна)**
5. Коструба Н.С. Медіарелігійність особистості як прогностичний чинник позитивної оцінки власного досвіду. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі» (м. Запоріжжя, 2 листопада 2022 р.) / редкол.: В.Л. Погребна та ін. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. С. 301–304.
6. Петрушкевич М. Релігійна комунікація у контексті масової культури: монографія. Острого: Видавництво НУ «Острозька академія», 2018. 408 с.
7. Рожило М. А. Релігія онлайн: осмислення змістового навантаження морально-етичних категорій у релігійних медіа текстах. *Журналіст як мішень у сучасному світі*: матеріали III Міжнародного наукового інтернет-симпозіуму (Луцьк, 25–31 січня 2016 р.); упоряд. О. Кошелюк [Електронний ресурс]. URL: <http://www.symposium2016.hol.es/gallery/rozhylo.pdf>.
8. Храбан Т. Є. Філософсько-релігійні повсякденні уявлення користувачів українського

- сегмента інтернету: спроба типізації. Український соціум. 2021. № 3 (78). С. 21–33.
9. Церква і медіа : Сім кроків до порозуміння / С. Бабинська, Ю. Завадська, М. Карапінка, О. Кулігіна. Олександрія : Ездра, 2012. 240 с.
  10. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа; упор, наук. ред. М. Перун. Львів : Вид-во Українського Католицького ін.-ту, 2004. 440 с. **(основна)**
  11. Юраш А. В. Сучасна релігійна преса та її прямі попередники. *Вісник Львівського ун-ту. Сер. Журналістика*. Львів : Світ, 1995. Вип. 19. С. 23–30.
  12. Чим мають відрізнятись католицькі ЗМІ від світських? URL: <http://www.credo-ua.org>.
  13. Який Папа передбачив появу електронних планшетів? URL: <http://www.credo-ua.org/2013/04/81563>.
  14. Nado N. Media katolickie w erze internetyzacji: nowe środki i niezmienna misja. Media i społeczeństwo. 2016. N 6. S. 78–85.

Інтернет-ресурси:

Релігійна журналістика: Інсайт: <https://www.youtube.com/watch?v=mmfp6TKWVUI>
Релігійно-інформаційна служба України: <https://risu.ua/>
CREDO: католицький суспільно-релігійний сайт: <https://credo.pro/>